

Korygowanie wymowy głosek [tr, dr]

Prowadząc ćwiczenia logopedyczne, należy pomóc dziecku w dochodzeniu do prawidłowej wymowy poprzez uświadomienie brzmienia głoski oraz pokazanie miejsca i sposobu artykulacji. Wywołując spółgłoskę, wypowiadamy ją kilkakrotnie i dość głośno, aby zaprezentować prawidłowy dźwięk.

Głoska [r] jest przedniojęzykowo-dziąsłowa, drżąca, ustna, twarda i dźwięczna. Przy jej wymowie koniec języka wibruje przy górnych dziąsłach, boki przylegają do wewnętrznych powierzchni górnych zębów i dziąseł. Dźwięk ten może być opuszczany, zamieniany (np. na „j”, „l”) albo wymawiany gardłowo, policzkowo, wargowo, międzyzębowo czy bocznie. Wywołujemy początkowo zbitki [tr, dr], potem – w miarę możliwości – przechodzimy do [r] (albo do [pr, br], [fr, vr], kr, gr).

I. Ćwiczenia narządów mowy:

- rozszerzanie warg w uśmiechu,
- „malowanie sufitu” – podniebienia – językiem,
- unoszenie szerokiego języka do wałka dziąsłowego,
- naśladowanie ssania cukierka czubkiem języka,
- „kląskanie” szerokim językiem,
- „wypychanie” językiem zbliżonych zębów,
- unoszenie szerokiego, luźnego języka do górnych dziąseł i wydmuchiwanie powietrza na przód języka z jednoczesnym wymawianiem [t].

II. Przygotowanie do wywołania [tr, dr] ([r]):

Warto więc w etapie przygotowawczym uwzględnić nie tylko ćwiczenia uwrażliwiające miejsce artykulacji, ale również pionizujące język (szczególnie w przypadku artykulacji międzyzębowej!):

- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [tttt], [dddd], [nnnn] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome),
- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [tdn – tdn - tdn] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome),
- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [t-da, t-de, t-du, t-do] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome),
- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [d-da, d-de, d-du, d-do] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome).

III. Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

Kłaśnij w ręce, gdy usłyszysz [dr] (przykładowa lista słów: druk, trop, wiatr, kołdra, trąba, dres, podróż, potrawa, droga, trawa, trasa, koło, drut, drabina, trybuna, itp.)

IV. Ćwiczenia artykulacyjne:

- sylaby-logotomy:

tra, tro, tru, tre, try; dra, dro, dru, dre, dry

atra, otro, utru, etre, ytry; adra, odro, udru, edre, ydry

atr, otr, utr, etr, ytr; adr, edr, ydr

- wyrazy:

tron, trop, tryb, trawa, trasa, troje, trąba, trapez, trójkąt, tramwaj, trociny, trampolina

druk, dres, drób, droga, dramat, drewno, drabina, drużyna, drezyna, dromader

strych, struś, piętro, getry, mądry, jutro, futro, wiatrak, potrawa, pietruszka, kontrabas

Odra, wydra, kołdra, wiadro, biodro, modrak, kwadrat, podróż, biedronka, podręcznik

metr, litr, łotr, Piotr, wiatr, teatr, jesiotr, centymetr

kadr, cedr, cydr

- związki:

trudna trasa trampki Patryka tramwaj „trójka” siostra Patrycji trener Piotr chytry strażak trąbka i kontrabas utrata tronu	drewniane wiadro drogie podręczniki mądry drwal kwadratowa kółdra drogocenny drobiazg drobny druk podróż do Madrytu biedronka na hydrancie	dwumetrowa drabina drewniany wiatrak droga koło strumyka stryj z Drezna metrowy drut potrawy drobiowe dropsy cytrynowe wiadro pietruszki
---	---	---

- zdania:

Piotr jedzie tramwajem „trójką”. Patrycja potrafi ćwiczyć na trapezie. Stryj zatrzał się potrawą z jesiotra. Patryk gra na trąbie. Na strychu leżą kontrabas i futro. Strażnik miał trudny patrol.	Drwal niesie drewnianą drabinę. Podróżnik podrapał się w biodro. Drobna biedronka siedzi na drucie. Drużyna druhów wędruje drózką. Drapieżnik drasnął podróżnika. Drań dręczy drobnego drozda.	Strażak wchodzi na drugie piętro. Drań nastraszył troje wędrowców. Piotrek niesie litrowe wiadro. Podczas dramatu aktor teatralny miał tremę. Drużyna dostała dresy treningowe. Dryblas je truskawki i cytrynowe dropsy.
---	---	---

V. Wiersze, teksty (dopiero gdy głoska będzie utrwalona w powyższym materiale).

VI. Ćwiczenia utrwalające:

1. Połącz wyrazy, które się rymują, ułóż zdania:

futro

drabina

drut

futryna

dren

jutro

tratwa

tren

cytryna

trud

drużyna

druga

struga

dratwa

2. Zamień pierwszą literę na [dr] lub [tr], zapisz wyrazy, ułóż zdania:

mopsy -

masa -

noga -

nuty -

boje -

pan -

huk -

Sabina -

lampki -

wagon -

3. Uporządkuj wyrazy alfabetycznie, ułóż zdania:

zdrada, biedronka, cytryna, potrawa, droga, natrysk, Odra, mądrość, adres, futryna, wiadro

4. Utwórz liczbę mnogą od podanych wyrazów, ułóż zdania:

trąbka -

droga –

druk -

trapez –

dramat -

wiatrak –

potrawa -

podręcznik –

cytryna -

hydrant –

teatr -

kadr -

5. Ułóż zdania z rozsypanek wyrazowych, zapisz, odczytaj:

teatru	piętro	na	Stryj	drugie	dramatycznego	trafił
Patrycji	Madrytu	trwa	dzień	do	Podróż	drugi
wdrapał się	strych	drabinie	po	Patryk	drewnianej	na
potrafi	tratwę	druhów	Troje	siostry	z drużyny	zrobić
wątroby	są	oraz	z	drobiu	Potrawy	zdrowe

trójkąt	trapez	Kwadrat	i	są	geometrycznymi	figurami
----------------	---------------	----------------	----------	-----------	-----------------------	-----------------

Opracowała: Aleksandra Wejman, logopeda

		udru	atr	itr		otr	dra	etre		dre	ytra	META
START		tru		edr		dro		dry		otru		
tra	dre	odro		tru	adro	utr		utra	adr	dra		